

Злочини в сфері страхування: особливості вчинення їх в Україні

Бондаренко Є.В., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННШФПСКМ НАВС

Із становленням нашої держави на шлях Європейсько розвитку спостерігаються і зміни в соціально-економічному секторі, що не рідко приводять як до позитивних так і до негативних наслідків. На сьогодні досить стрімкого розвитку набув ринок надання страхових послуг, який все частіше проникає у найрізноманітніші сфери нашого життя. З однієї сторони така тенденція не може не радувати, оскільки за допомогою страхування ми убезпечуємо себе від настання різних негативних ситуацій, які можуть мати місце в нашому житті, зокрема, до них можна віднести: спричинення ДТП, пошкодження майна, втрата здоров'я та ін. Так, страхова компанія, у разі настання страхового випадку зобов'язується виплатити грошові кошти, на які було застраховане майно та ін.

Страховий ринок поки ще чомусь досить слабкий і беззахисний, що сприяє появі численних афер у цій сфері. Раніше страхове шахрайство носило більш індивідуальний характер, сьогодні ж таким обманом займаються цілі бригади аферистів. На жаль, часто в ролі шахраїв або їх співучасників виявляються самі страхові агенти. Збиток від такого внутрішнього шахрайства становить сьогодні, за словами деяких експертів, близько 49%. Сьогодні для боротьби з шахраями проводиться співпраця страховиків з органами ДАІ для вироблення спільних заходів по зниженню фактів страхового шахрайства[1].

Слід відмітити, що останнім часом в Україні страхове шахрайство набуло значного поширення і характеризується зміною форм, видів та способів. З

економічними перетвореннями в країні, розвитком ринкових відносин пов'язано проникнення шахрайства до сфери підприємницької діяльності: інвестиційної, довірчої, страхової, банківської. За видом шахрайства можна розрізнити: шахрайство у сфері обігу житла; у сфері страхових послуг; у сфері вексельних відносин; у сфері високих технологій; у сфері теле- комунікацій; на ринку цінних паперів; інтернет-шахрайство та ін.

Шахрайські дії, що вчиняються в сфері страхування досить часто вчиняються шляхом створення фіктивної організації. Суть цього шахрайства полягає в наступному : укладається договір страхування на вигідних умовах фіктивною організацією - страховиком з присвоєнням отриманих страхових внесків. Не збираючись насправді займатися страховою діяльністю, шахраї ресструють організацію - юридичну особу, а можливо, і отримують ліцензію на страхову діяльність, тільки для того, щоб привласнити кошти. Як правило, рестрація здійснюється за підобраними документами.

Особливий розмах страхового шахрайства спостерігається в автострахуванні, що пояснюється його масовістю та простотою організації страхового випадку. Слід відмітити, найпоширенішими видами шахрайства у сфері автострахування є фальсифікація викрадення (переважно 90 автомобілів зі 100 викрадають у перший місяць після укладення договору страхування). За останній період такий вид шахрайства набув міжнародного характеру. Спостерігаються випадки викрадення дорогих авто в Німеччині з подальшим їх продажем у Москві, Києві, Львові; внутрішньофірмове шахрайство; підстава; страхування в кількох компаніях [2, с. 5.]. Щодо методів шахрайства, то найбільш розповсюджені методи шахрайства в Україні в сфері авто страхування є: інсценування ДТП, угону автомобіля, умисна зміна або приховування інформації про реальні обставини ДТП або про стан водія, який управляв автомобілем у момент аварії, страхування вже розбитого авто (при цьому, як правило, є провина страхового агента, який страхує машину «не дивлячись» або вступає в змову з шахраями).

З розвитком туристичного бізнесу і появою у населення вільних грошових коштів для відпочинку за кордоном сформувався розвиток шахрайських схем у сфері туризму. Як правило, шахраями виступають керівники туристичних груп та іноземні медичні заклади. Переважно страхове шахрайство виявляється під час виїзду громадян з України, зокрема під час купівлі зеленої картки. На страховому ринку України продається близько 10-30% фальшивих зелених карток.

Для ефективної боротьби зі страховою злочинністю потрібні добра воля, бажання страхових компаній обмінюватися інформацією і формування масивів даних про об'єкти і суб'єктів підвищеного ризику.

Українські страховики прагнуть об'єднатися в боротьбі зі страховим шахрайством. Зокрема, йдеться про створення асоціації, метою якої є попередження випадків страхового шахрайства, обмін інформацією про факти фальсифікації в страхуванні та їх учасників. На даний момент створена база, через яку страховики можуть отримувати відомості про виплати з автострахування, про автомобілі, які найчастіше потрапляли в ДТП і отримували однакові ушкодження.

Список використаних джерел:

1. «Прийоми» страхових компаній [Режим доступу]: - Електронний ресурс: <http://historv.lohotron.in.ua/strahovi-shahrai/prviomv-strahovvh-kompanii/>
2. На автострахуванні шахраї заробляли і будуть заробляти // Страхова справа. - 2004. - № 4. - С. 54-59.